

2017 – paradigmaváltások *a közművelődésben*

TÖRÖK JÓZSEF

ny. népművelő, közművelődési szakértő

www.torokjozsef.5mp.eu

„Beszélgetés a közművelődésről”

Budapest, 2018. január 22.

Előzmények: depriválásunk lépéssora

- dokumentumvásárlási keretösszegek:
2005: **28 500** > 2006: **20 000** > 2007: **10 000** > **2008: 0**
- 2008-ban megszüntették a továbbképzési normatívát
(vö. *Köröshegyi völgyhíd – 43 Mrd*)
„Jogharmonizációja”: 21/2013. EMMI r.:
„a központi költségvetés továbbképzési támogatást
nyújthat.”
- 2008-tól csökkenő keretű, 2012/13-ra eltűnő
KÖZKINCS és EU-s projektek
- 2011 őszén felfüggesztették, majd évekig nem
működtették a közművelődési szakfelügyeletet –
rendszeresen ígérve az újraindítást,
(az első nyilvános info 2017. X. 30.: a 2017. évi
munkaprogram + a működési rend)

- nem csak a közalkalmazásból, de még a szakfelügyeletből is kizárták a nyugdíjasokat;
- megszüntették az NKA szakmai függetlenségét: kormányzati és MMA-s hitbizománnyá tették;
- 2011-ben a 19 megyei közművelődési tanácsadó központot összevonták a Nemzeti Művelődési Intézettel,
 - ma (l. 17.) mindössze 57 megyei módszertani referens
 - megyénként 2-6 fő (ebből 9x2, 4x3, 4x4, 1x5, 1x6),
 - közülük sokan szakdiploma/-képesítés, sőt, bármilyen diploma nélkül,
 - 8 megyében gazdaságis sincs(Forrás: www.kozossegitmuvelodes.hu)
- ...ezzel felszámolták az addig „megye-releváns” közművelődési tanácsadást – szakmai értékek garmadáját tartalmazó honlapjaikkal együtt
 - **virtuális könyvégetés 1.**

- 9 év után – 2013. december 1-én – megszüntették a szakma központi portálját (www.erikanet.hu) – azt ígérve, hogy majd új felületen jelenik meg, ám ebből semmi nem lett (ld. www.nmi.hu), sőt:
 - 2017-ben a megszüntetésről szóló hírt keresve kiderült, hogy az utolsó másfél év híreit – *ezzel a hírrel együtt!* – törölték,
 - majd kb. 2017 nyarán az egész portál eltűnt... *kafkai...*
 - **virtuális könyvégetés 2.**
 - **a (közművelődési) múltat végképp eltörölni!**

„Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.”

(Babits Mihály)

- megszüntették először a Wlassics Gyula-díjat, 2016-ban a Bessenyei György-díjat, majd a megmaradt Bánffy Miklós-díj **6-ról három főre csökkentett (!)** létszámába „mellénk” rakták a művészetelmélet oktatóit és szerkesztőit;
- 2017-ben e három fős keretbe sem fért be egyetlen népművelő sem!?
- az **NI/OKK/MMI/MMIKL/NMI-t** – annak immanenciáját: **információs, innovációs, szakma-fejlesztő funkcióit** gyakorlatilag megszüntetve – először az ország legnagyobb (**4000!**) „munkaügyi központjává” tették, majd 2017. január 1-től - több évtizedes hagyományait sem tisztelve (*sz. 1951. január 6.*) - kft.-vé alakították, amelynek tulajdonosa Lezsák Sándor lakiteleki Népfőiskola Alapítványa;

- a kulturális alaptörvény (1997:CXL. tv. - *a továbbiakban: CXL*) módosításának véleményezésére 2017. **március 29-től** számítva **6 munkanap** állt rendelkezésre – és **július 8-án** már életbe is lépett
(Hoppál Péter - 2017. április 25.: „...több éves konzultáció után ... szakmai szükségesség okán”);
- az EMMI nem fogadott el senkitől (= MNE, KKDSZ, KKOSZ) semmilyen érdemi javaslatot, mint ahogy az Országgyűlés Kulturális Bizottsága is valamennyit elutasította;
- a hagyományőrzéssel és a néphagyomány gondozásával kapcsolatos állami feladatok a véleményezések után kerültek be;
*vö. **2010. évi CXXXI. tv. 5. § (1) Társadalmi egyeztetésre kell bocsátani...***

- a CXL újabb - decemberi - módosításába ismét véleményezés nélkül kerültek új elemek, pl. a közművelődési szolgáltatások kötelező mértéke
- a 150/1992. Korm. r. módosításával **1.** „felhígultak” a magasabb vezetői beosztások és munkaköri képesítések feltételei; **2.** ellehetlenítették az országos szakmai szervezetek részvételét az igazgatói pályázati eljárásokban
- a módosított szakértői rendeletbe a véleményeztetés **után** került be a **közösségi és civil fejlesztő MA**, ami egy **másik** szakma(?) képesítése, még a 150/1992. Korm. r. szerint sem közművelődési végzettség;
- évekig életpályamoddellel ámitgatva (újabbán már azzal sem) -

szégyenletes
összeg
a bérünk
a bértábla
70% -a
„összeolvadt”

fokozatok	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft
2	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft
3	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft
4	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	186 945 Ft
5	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	198 533 Ft
6	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	210 120 Ft
7	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	197 735 Ft	219 390 Ft
8	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	182 595 Ft	229 046 Ft
9	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	192 308 Ft	216 905 Ft	238 703 Ft
10	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	202 020 Ft	225 425 Ft	248 359 Ft
11	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	185 103 Ft	210 438 Ft	233 945 Ft	258 015 Ft
12	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	181 475 Ft	193 040 Ft	218 855 Ft	242 465 Ft
13	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	188 795 Ft	200 978 Ft	227 273 Ft	252 405 Ft	278 486 Ft
14	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	196 115 Ft	208 915 Ft	235 690 Ft	262 345 Ft	289 301 Ft
15	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	203 435 Ft	216 853 Ft	244 108 Ft	272 285 Ft	300 116 Ft
16	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	210 755 Ft	224 790 Ft	252 525 Ft	282 225 Ft	310 931 Ft
17	138 000 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	180 500 Ft	218 075 Ft	232 728 Ft	260 943 Ft	292 165 Ft	321 746 Ft

továbbá:
I 14 – 262 345;
J 12 – 267 671

2018	B1	F1	H1
KJT. bértábla	77 000	122 000	129 500
Valóságos bér	180 500	180 500	180 500
ALDI pénztáros	272 000		

- **4,255 Mrd** odaítélésével **beruházó, rendezvényszervező** céggé, de leginkább is **kifizetőhelyé** degradáltak az NMI Kft.-t - ld. [MK 2017/227.](#)
→ „**elvesztette szakmai jellegét**”

2060/2017. (XII. 27.) Korm. Határozat: „...egyes kulturális célú támogatások...”

- a Nemzeti Színház épületének felújítása	2000 M
- a Kodály Múzeum fejlesztése	211 M
- Kaczynski-szobor megvalósítás	128 M
- Popieluszko-szobor megvalósítás	50 M
- Für Lajos Művelődési Központ felújítására többlettámogatás	37 M
- Váci Dunakanyar Színházépületének felújítása	
- Szervátiusz Jenő és Szervátiusz Tibor életművének gondozása	360 M
- a miskolci Bartók Plusz Operafesztivál megvalósítása	300 M
- nemzetközi zenei versenyek megvalósítása	240 M
- kistelepülési- és ifjúsági zenei koncertek támogatása	60 M
- a Nemzetközi Cirkuszfesztivál programjának megvalósítása	50 M
- MÜPA - működési többlettámogatás	300 M
- Magyar Nemzeti Filharmonikusok - működési többlettámogatás	250 M
- Honvéd Együttes - működési többlettámogatás	75 M
- Zuglói Filharmónia - művészeti tevékenységének támogatása	25 M
- Pesti Magyar Színház - működési többlettámogatás	100 M

2063/2017. (XII. 27.) Korm. határozat: „... egyes civil és egyéb szervezetek támogatása...”

- **Clio (Történettudományi?) Intézet - működési támogatás** 69 M
(1143 Budapest, Jurisich Miklós utca 20. 1. emelet 1. ajtó)
Alapítva: 2016. november 25.

Paradigmaváltások:

- 1. Kettős értékvtáltás**
- 2. Szakmaváltás**
- 3. Kettős intézménytípus-váltás**

1. Kettős értékváltás

CXL 1. sz. mell. r) Közművelődési tevékenység:

a polgárok iskolán kívüli, öntevékeny, önművelő, megismerő, kultúraelsajátító, művelődő és alkotó célú cselekvése, amely jellemzően együttműködésben, közösségekben valósul meg.

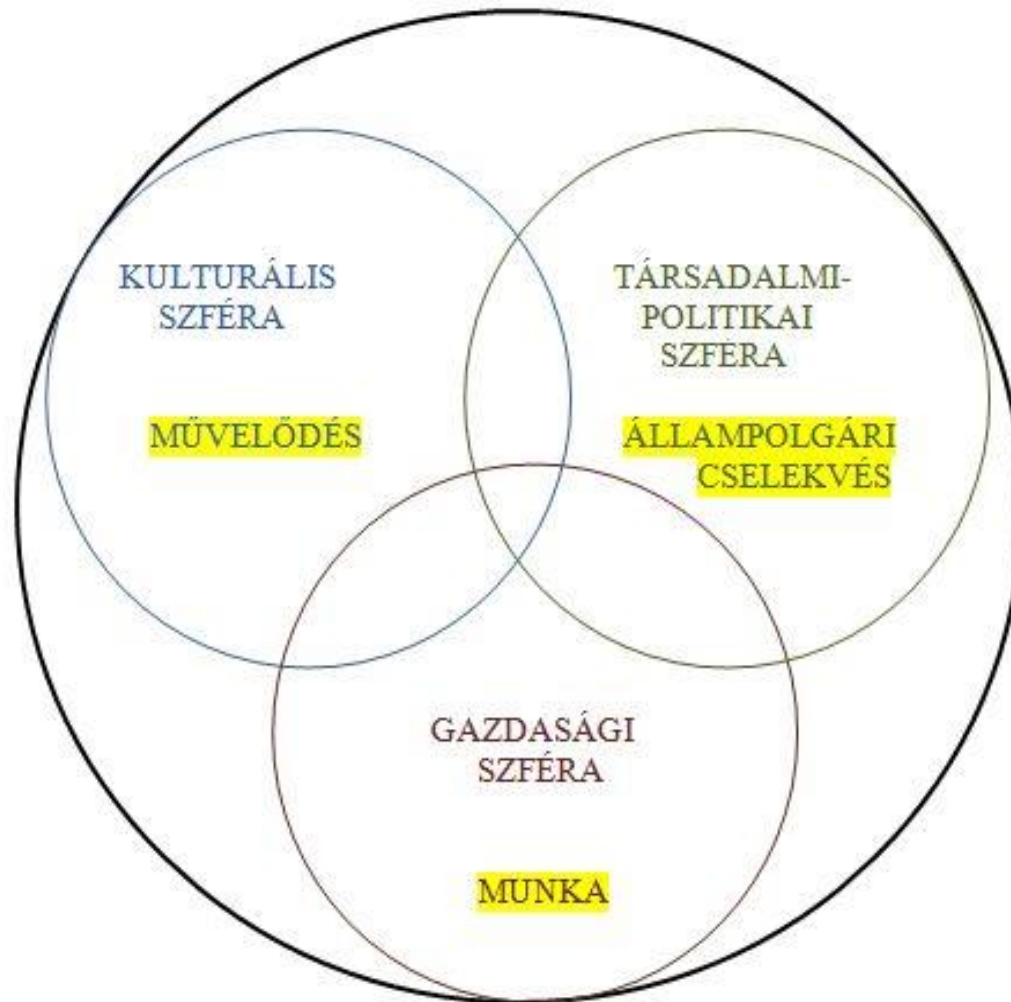
I. A. közművelődés vs. közösségfejlesztés?

I. B. vs. közösségi művelődés?

II. a (helyi) kultúra teljessége *vagy* szűkítése

I. A. A **közösségfejlesztés** értelmezése elé:

a társadalmi össztotalitás szférái és immanens emberi **cselekvései**

Vercseg Ilona:

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS - a lehető legrövidebben

Az életre hívó társadalmi szükséglet

Nyugaton: a városiasodás okozta szegénység

Magyarországon: a ~~műveltség~~-helyi cselekvés, a közösségek,
a **részvétel**, vagyis a **demokrácia** hiánya

Mai helyzete

mind külföldön, mind itthon **önálló** humán segítő **szakma (!)**

A munka fókusza

...a ~~műveltség~~-társadalmi kirekesztettség elleni harc, a
demokratikus **részvétel és önszerveződés** fokozása

A közösségfejlesztés szakmai profilja

A közösségfejlesztés (*community development*), vagy közösségszervezés (*community organisation*) felfogásunkban **elsősorban települések, térségek, szomszédságok közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését jelenti**, amelyben kulcsszerepe van a polgároknak, közösségeiknek és azok hálózatainak, valamint a helyi szükségletek mértékében a közösségfejlesztőknek is, akiknek **bátorító-ösztönző, informáló, kapcsolatszervező** munkája életre segítheti vagy kiegészítheti, megerősítheti a meglévő közösségi erőforrásokat.

Nem tartjuk közösségfejlesztésnek a szervezet- vagy csoportfejlesztést, tehát azt, amikor **egyetlen emberi társulás** életében akarunk minőségi változásokat elérni.

A közösségfejlesztés lényege a lokalitásban, a helyi, településszintű vagy regionális cselekvésben és fejlesztésben jelölhető meg.

- a határterületein lévő főbb szakmák:

közművelődés

(OKK/MMI Közösségfejlesztési Osztály?!)

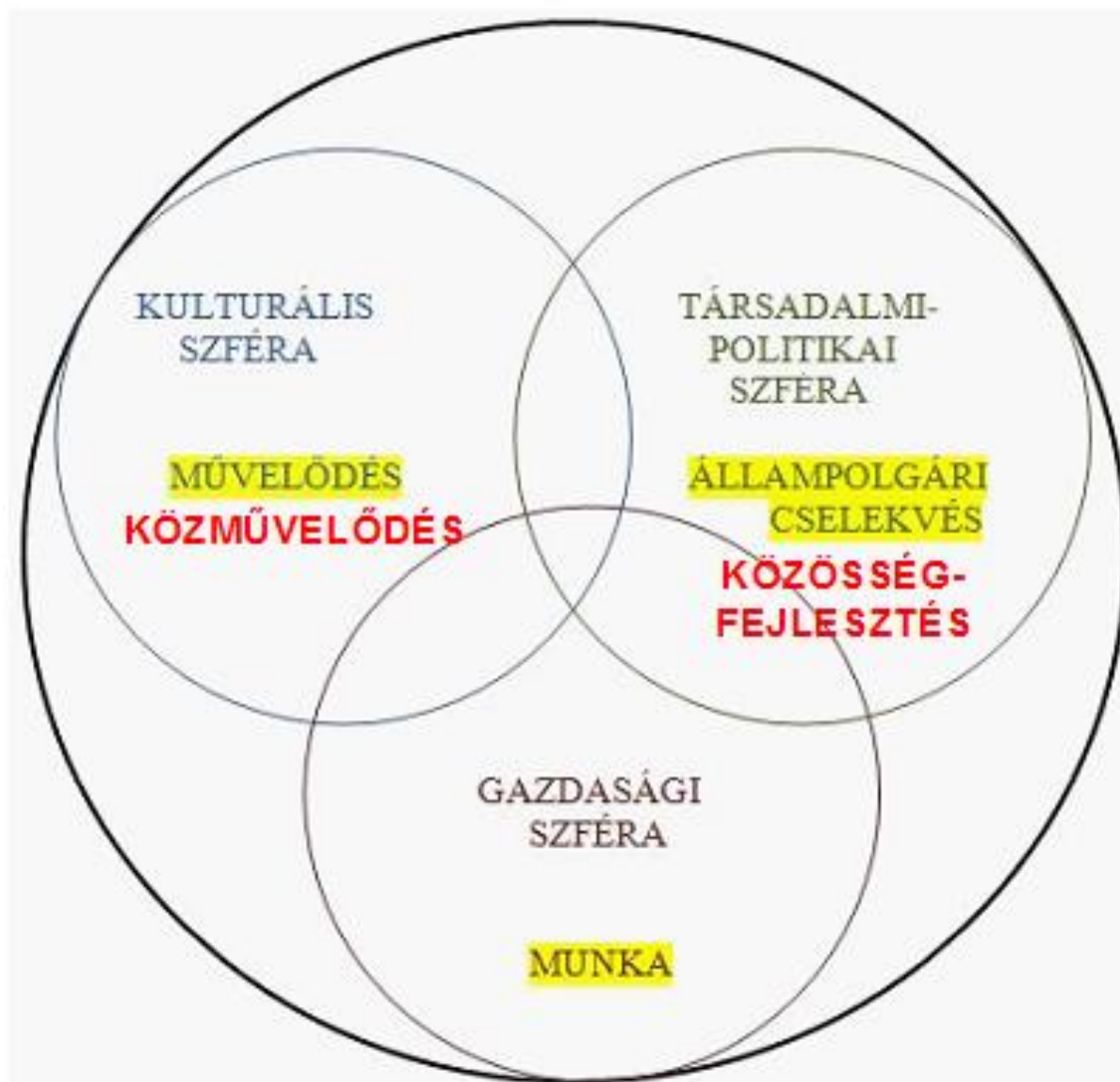
szociálpolitika, közösségi szociális munka,
kommunikáció, felnőttoktatás,
településtervezés, településmenedzsment

A logikus reciprok:

A **közművelődés** határterületein lévő főbb
szakmák: **közösségfejlesztés**, szociálpolitika,
szociális munka...

Helyü(n)k a társadalmi lét szféráiban:

I. B. KÖZMŰVELŐDÉS versus **KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS** Legitimációs próbálkozások

KÖZÖS JÖVŐNK

Vitairat a **közösségi művelődés** megújításának stratégiájáról (2011)

A közösségi művelődés tehát egyrészt a polgárok szabadidejében, önkéntesen, **közösen végzett** tevékenysége, amelynek célja elsősorban valamilyen érték elsajátítása, megvalósítása, elérése, valamilyen érdeklődés kielégítése, illetve valamilyen kulturális-művelődési érdek képviselése.

„A közösségi művelődésnek **része** továbbá a közművelődés is – **abban az esetben, ha...** A közösségfejlesztés komplex tevékenységrendszeréből vitairatunkban a „képesé tételt” emeljük ki.

* * *

A MAGYAR **KÖZMŰVELŐDÉS** SZAKPOLITIKAI KONCEPCIÓJA (2012)

„A közösségi művelődés a magyar közművelődés megújulásának alapja, valamennyi szakág (?) közös nevezője, integrálója...”

III. A **közösségi művelődés** jellemzői

Közösségfejlesztés néven ... A közművelődés *e területének* szakemberei...”

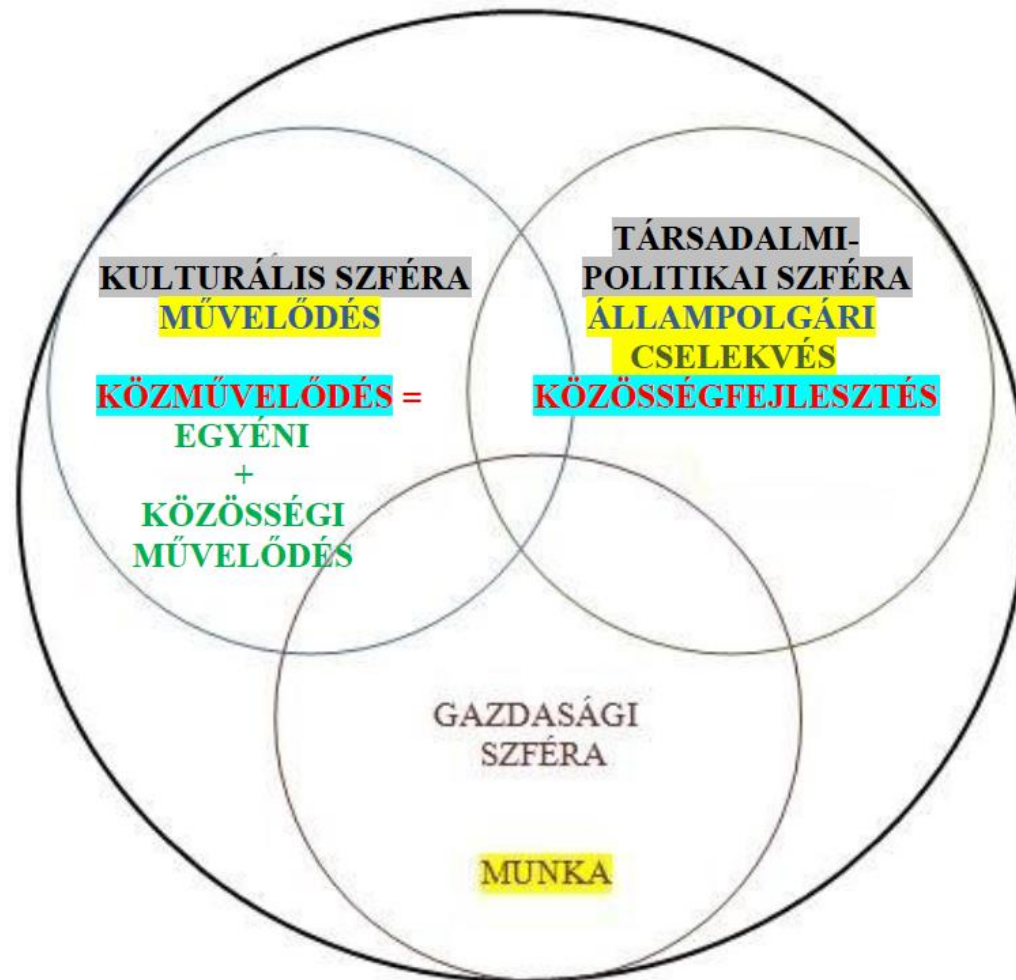
Σ: közösségi művelődés > közművelődés > közösségfejlesztés

Ellentmondások:

1. Közvetlen? Eszmei? ...
 2. A kulturális statisztika 6 főcsoportja közül:
Rendszeres művelődési formák... (2016: 18%!)
 3. Művelődépszichológia: az érték-elsajátítás egyéni, „magányos” út
 4. A minőségbiztosítás 8 kategóriájának egyike a Művelődő közösség...
 5. EMMI előterjesztés: „a közösségi és egyéni művelődést támogató közművelődési intézményrendszer...”
- Σ: elméletileg hiteles definíció helyett szómágiák, körülírások, fogalmi ellentmondások : mantra, szép metafora...
- CXL: „*Művelődő közösség*: a művelődési érdeklődési kör és az önképző, társas tevékenység szerint elkülönülő - jogi személyiség nélküli - lakossági csoport.” → közösségi művelődés
- CSAK CSOPORTLÉLEKTANI RELEVANCIAJA VAN!**

Σ:

- közösségi művelődés > közművelődés > közösségfejlesztés?
- közművelődés > közösségi művelődés > ~~közösségfejlesztés~~ !

Mindezek ellenére – értékváltás!

- az EMMI előterjesztésében a „közösségi művelődés” 19 alkalommal szerepelt
- az [EMMI rendeletervezetének](#) címében „**közművelődési** alapszolgáltatásokról, valamint a **közművelődési** intézményekről,, szól, majd a III. fejj. címe: „**A KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS INTÉZMÉNYEI**” (kapitális jogi és szakmai inkoherencia!)
- 2017. aug. 31.: www.nmikft.hu helyett www.kozossegimuvelodes.hu
- **CXL**
 - **3/A. §** A kulturális alapellátás keretében ... olyan közszolgáltatásokat nyújtanak, amelyek a központi költségvetési források felhasználásával ... hozzájárulnak a *(a törvényben nem definiált)* **közösségfejlesztéshez...**
 - **78. § (1)** A művelődési ház a helyi *(a törvényben nem definiált)* **közösségi művelődést** szervező...
 - **78/A. § (1)** A művelődési központ a helyi **közösségi művelődést** szervező...
- „Kulturális közösségfejlesztés *(?!)* gyakorlata - 60 órás közművelődési *(?!)* továbbképzés” *(ld. [NMI Kft.](#))*

II.

**A (HELYI) KULTÚRA
TELJESSÉGE VAGY
SZŰKÍTÉSE**

Helyi közművelődési *tevékenység*:

- a) az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek, népfőiskolák megteremtése,
- b) a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása,
- c) az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása,
- d) az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása,
- e) a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése,
- f) a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése,
- g) a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása,
- h) egyéb művelődést segítő lehetőségek biztosítása,
- i) a települési könyvtár, valamint a település közigazgatási területén lévő muzeális intézmény közművelődési tevékenységének támogatása.

Közművelődési *alapszolgáltatások*:

- a) művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása,
- b) a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése,**
- c) az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása,
- d) a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása,
- e) az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása,
- f) a tehetséggondozás és -fejlesztés feltételeinek biztosítása,
- g) a kulturális alapú gazdaságfejlesztés.**

Az alapszolgáltatások mértéke < művelődéshez való jog

Alapkötelezettség: művelődő közösségek létrejöttének *elősegítése*, működésük *támogatása*, fejlődésük *segítése*, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára **helyszín biztosítása**

További 6 közművelődési alapszolgáltatás kötelező biztosítása a **3152** településen:

- 1000 fő alatt: -- (7/1) 1758 település, 757 E fő
- 1000 – 5000 fő: egy (7/2) 1117 település, 2363 E fő
- 5000 fő felett: három (7/4) 254 település, 3143 E fő
- mjev-k + kerületek: mind (7/7) 23 település, 3737 E fő

1. 2875 településen (91%!) csak kettő, további 254-en csak négy kötelező!?

CXL 76. §. (2): „ A települési önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott feladatát a (3) bekezdés szerinti közművelődési alapszolgáltatások ... megszervezése ... révén látja el.”

A népesség ~63%-a -- vö. Alaptörvény XI. cikk

(1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével ... biztosítja.

2. Szakmai logika (a /helyi/ kultúra teljessége) ⇔ területi logika

3. Pénzügyi logika (finanszírozási kiskapu): → az olcsóbb kultúra

2. Szakma váltás

CXL 1. sz. mell. q) Közművelődési szakember:

a felsőfokú végzettségű népművelő (művelődésszervező, kulturális menedzser), valamint az e törvényben meghatározott közművelődési feladatok ellátásához szükséges felsőfokú végzettséggel vagy felső-, illetve középfokú szakképesítéssel rendelkező személy.

	Az ágazat neve	A szakma felsőfokú szakja
közösségfejlesztés (~198...)	népművelés	<ul style="list-style-type: none"> - népművelő (főiskola, egyetem – ELTE, DE) - művelődési menedzser (egyetem - DE) - művelődési (és felnőttképzési) menedzser (egyetem - PTE)
	1974/76 + 1997: közművelődés	<ul style="list-style-type: none"> - művelődésszervező (főiskola) - andragógia (művelődésszervező szakirány) BA - közösségi művelődés tanár MA - kulturális mediátor MA
	2017: közművelődés ? közösségi művelődés	<ul style="list-style-type: none"> - közösségszervező (kulturális, ifjúsági és humánfejlesztő szakirány) BA - közösségi művelődés tanár MA - kulturális mediátor MA

Új időknek új dalai...

1. Kulturális mediátor MA

A képzés célja kulturális mediátorok képzése, akik megszerzett (?) nevelés- és kultúratudományi, pszichológiai, társadalomtudományi ismereteik birtokában képesek a **szociokulturális társadalmi folyamatok elemzésére, a szükségletek felmérésére, elemzésére,** a megjelent igények megjelenítésére, a kultúra tartalma, a kultúra alkotói és a különböző társadalmi csoportok közötti **mediálásra,** professzionális kultúraközvetítésre.

Alkalmasak a különböző településeken, hazai és nemzetközi közösségekben és multikulturális közegben is a kulturális igények Alapján a művelődési lehetőségek fejlesztésére, eltérő kultúrák közötti közvetítésre, **kulturális projektek** tervezési, szervezési, üzemeltetési És ellenőrzési feladatainak ellátására.

Belépő: közösségsszervező, ill. legtöbb bölcsész ill. társadalomtudományi, tehát **közművelődési szempontból irreleváns BA szak**

Output: vályogházon amerikai tető...

2. Közösségi művelődés **tanár** MA (szakpárban)

Azoknak ajánljuk, akik érdeklődnek az **iskolai** közösségi művelődés, a program- és a **szabadidő szervezés** iránt. A hallgatók megismerhetik a kultúraelmélet, a közösségi művelődés tanítása és a szakszerű kultúraközvetítés alapjait. A végzettek **közoktatási intézményeknél** művelődéssel, kommunikációval, rendezvényekkel, szakkörökkel, **iskolai** szabadidős programokkal, a közösségi szolgálat szervezésével kapcsolatos, valamint pályázatírói feladatokat láthatnak el, **de** lehetőségük nyílik a közművelődés területén történő elhelyezkedésre **is**.

Output: közművelődési inkompetencia

3. Közösségszervező BA - kulturális szakiránnyal (180 kredit)

18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet

ALAPOZÓ TANTÁRGYAK: 85-144 kredit/47-80%

- általános kompetenciákat fejlesztő bölcsészettudományi és társadalomtudományi ismeretek : *filozófiatörténet (?)*, *társadalmi ismeretek*, *nyelvtudomány (?)*, *irodalomtudomány (?)*, *kommunikáció*, *informatika*, *könyvtárismeret(?)*: 11-23 kredit / 6-13% !
- művelődéstudomány és -történet, közművelődés: 23-34 kredit / 13-19%
- közösségi (-i?) fejlesztés: 17-29 kredit / 9-16%
- kultúrák közvetítése és ifjúsági kultúra: 17-29 kredit / 9-16%
- ifjúsági- (-i?) és humán(?) fejlesztés, felnőttképzés: 17-29 kredit / 9-16%

KULTURÁLIS SZAKIRÁNY : 44-56 kredit/**24-31%!**

- **közművelődés és kultúrák közvetítése** 22-28 kredit / 12-16%
- közösségi (-i?) fejlesztés 22-28 kredit / 12-16%

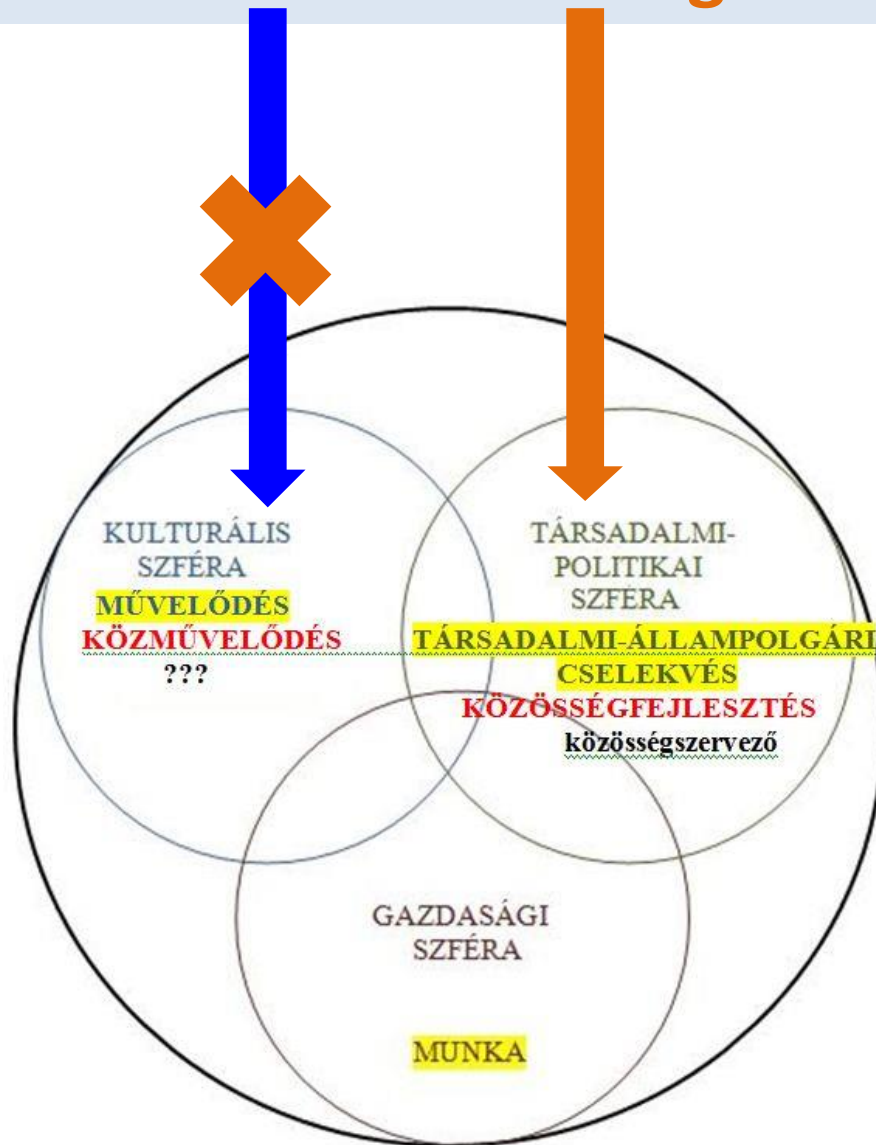
Σ: 180/~56-108 kredit/31-60%

OUTPUT: KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKMAI INKOMPETENCIA!!!

(és részletes tantárgyi tartalmakat még nem is vizsgáltunk...)

A szakképzés paradigmaváltása:

~~művelődés~~ közösség szervező(-fejlesztő)

Konklúziók:

1. *Vályogházon vegyes tetők*: inkompetens BA + MA képzések
→ értékcsökkent, ezért „haszon” talan tudás-termékek

népművelő > andragógia/művelődésszervező > közösségsszervező

vö. Hidy Péter: Próféták helyett profik (1990) ...majd megint proféták...?

2. A „szakképzés” létezésének elfogadása, legitimálása,
a „*de legalább ez van*” illúziója: önbecsapás → **ÖNFELADÁS**
3. Minden **SZAKMA** létének előfeltétele: fenntartható,
egymásra épülő, de legfőképp: **RELEVÁNS szaktudást** adó,
3-5 tanéves felsőfokú szakképzés!

4.

3. Kettős intézménytípus-váltás

CXL 77. § (1) A települési önkormányzat a közművelődési alapszolgáltatások folyamatos hozzáférhetősége érdekében, a 78/I. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően közösségi színteret, illetve **közművelődési intézményt** biztosít.

...voltak – lettek...

- a) **művelődési otthon, ház, központ, szabadidő központ, közösségi ház, ifjúsági, illetve gyermekház, faluház,**
- b) az oktatási és közművelődési, illetőleg egyéb feladatokat ellátó **általános művelődési központ,**
- c) az alaptevékenységéhez kapcsolódóan közművelődési feladatokat is ellátó önálló vagy **többfunkciós, közös igazgatású kulturális és sportlétesítmény,**
- d) minden olyan **egyéb** közművelődési szolgáltatást ellátó intézmény, amely a polgárok közösségi művelődését szolgálja, fenntartójától, működtetőjétől függetlenül.

- a) **művelődési ház,**
- b) **művelődési központ,**
- c) **kulturális központ,**
- d) **többfunkciós** közművelődési intézmény,
- e) **népfőiskola,**
- f) **népi kézműves alkotóház,**
- g) **gyermek-, illetve ifjúsági ház,**
- h) **szabadidőközpont.**

78. § - művelődési ház

(1) A művelődési ház a helyi **közösségi művelődést** szervező,

- **közművelődési alapszolgáltatást** nyújtó,
- jogi személyiséggel rendelkező
- közművelődési intézmény.

Tevékenysége településrészre, kerületre vagy egy településre vagy több egymással határos községre terjed ki.

(2) A művelődési ház **vezetője szakirányú felsőfokú végzettséggel** rendelkezik.

(3) A művelődési ház elnevezésében szerepelnie kell a „művelődési ház” vagy a „közösségi ház” vagy a „faluház” kifejezések valamelyikének.

78/A. § - művelődési központ

- (1) A művelődési központ a helyi **közösségi művelődést** szervező,
 - **közművelődési alapszolgáltatásokat** biztosító,
 - jogi személyiséggel rendelkező
 - közművelődési intézmény.Tevékenysége településrészre, kerületre vagy egy településre vagy **több egymással határos településre** vagy egy **járásra** terjed ki,
(vö. 2000 fő alatti települések lehetséges sorsa...)
- (2) A művelődési központ **vezetője szakirányú felsőfokú végzettséggel** rendelkezik.
- (3) A művelődési központ elnevezésében szerepelnie kell a „művelődési központ” kifejezésnek.

78/B. § - kulturális központ

(1) A kulturális központ a

- **közművelődési alapszolgáltatások teljes körét** biztosító,
- jogi személyiséggel rendelkező
- közművelődési intézmény.

Tevékenysége feladatai települési, kerületi szintű biztosítása mellett **több egymással határos járásra vagy egy megyére vagy több egymással határos megyére** terjed ki.

(2) A kulturális központ **vezetője szakirányú felsőfokú végzettséggel** rendelkezik.

(2a) A kulturális központban közművelődési szakmai munkakörben foglalkoztatottak legalább **30%-ának mesterfokozattal és szakirányú** szakképzettséggel kell rendelkeznie.

(3) A kulturális központ elnevezésében szerepelnie kell a „kulturális központ” kifejezésnek.

78/C. § - többfunkciós intézmény

- (1) A többfunkciós közművelődési intézmény olyan közös igazgatású **művelődési ház, művelődési központ vagy kulturális központ**, amely a *közművelődési alapszolgáltatások* biztosítása mellett tevékenységének területén **médiaszolgáltatási, sajtótermék-kiadási, turisztikai információ-szolgáltató** feladatokat is ellát.
- (2) A többfunkciós közművelődési intézmény elnevezésében működési formájától függően szerepelnie kell a „művelődési ház”, a „művelődési központ” vagy a „kulturális központ” kifejezések valamelyikének

Megjegyzések:

- 1. hiányzik a* ”jogi személyiséggel rendelkező” **kitétel – miért?**
- 2. nincs meghatározva vezetői képesítés – miért?*
- 3. nincs területi meghatározás – miért?*
- 4. nem közművelődés!*
(vö. média, turisztika mint önálló kormányzati funkció)

78/D. § - népfőiskola

- (1) A népfőiskola **olyan** nyitott tanulási, képzési közművelődési intézmény **(művelődési ház, művelődési központ vagy kulturális központ) (?)**, amelynek tevékenységében való részvétel nem kötődik felvételi követelmények teljesítéséhez és tevékenysége közvetlenül nem kapcsolódik képesítés megszerzését tanúsító okirat megszerzéséhez. Elsődleges tevékenysége az **egész életre kiterjedő tanulás** feltételeinek biztosítása, ennek keretében különösen a **felnőtt korosztály számára szakmai képzések** biztosítása.
- (1a) A népfőiskola legalább a 76. § (3) bekezdés c) pontja szerinti közművelődési alapszolgáltatást nyújtja.
- (2) A népfőiskola elnevezésében szerepelnie kell a „népfőiskola” kifejezésnek.

Megjegyzések - kérdések:

1. **hiányzik a** ”jogi személyiséggel rendelkező” **kitétel – miért?**
2. **nincs meghatározva vezetői képesítés – miért?**

Cui prodest?

<http://szegedma.hu/hir/szeged/2017/05/a-kozossegeteremtest-szolgalja-a-kapocs-nepfoiskola-morahalmon.html> :

„Bizony meg kell szervezni önmagunkat, és **keresztény (2011: 54%)** nemzetünknek minden forrását mozgósítani kell annak érdekében, hogy ebben a világméretű nagy küzdelemben helyt tudjunk állni” – fogalmazott az Országgyűlés alelnöke. *(Lezsák Sándor – T. J.)*
Hozzátette, ebben a helytállásban segíthet a **kárpát-medencei népfőiskolai hálózat**, amely reményei szerint nemcsak elképzelés szintjén marad.
A **Nemzeti Művelődési Intézettel** kialakult szorosabb kapcsolat is segítheti a folyamatot, hogy **a következő évtizedben megvalósítsák a terveket.**”

(Vö. [Út a Kárpát-medencei Népfőiskolai Hálózat megteremtése felé](#))

78/E. § - népi kézműves alkotóház

- (1) A népi kézműves alkotóház a tárgyalkotó népművészeti tevékenység színteréül szolgáló, jogi személyiséggel rendelkező közművelődési intézmény, amely a magyar nyelvterület hagyományos népi kultúrájának, hagyományainak továbbéltesítésével, átörökítésével, komplex bemutatásával, közvetítésével, oktatásával és megújításával kapcsolatos feladatokat lát el.
- (1a) A népi kézműves alkotóház legalább a 76. § (3) bekezdés d) pontja szerinti közművelődési alapszolgáltatást nyújtja.
- (2) A népi kézműves alkotóház **vezetője szakirányú felsőfokú végzettséggel** rendelkezik.
- (3) A népi kézműves alkotóház elnevezésében szerepelnie kell a „népi kézműves alkotóház”, a „népi kézműves műhelygaléria” vagy a „népi kézműves nyitott műhely” kifejezés valamelyikének.

(Cui prodest? - vö. 87/B. §)

Szakmai-társadalmi véleményezés nélkül került a törvénybe:

87/B. §

A hagyományőrzéssel és a néphagyomány gondozásával kapcsolatos állami feladatok a következők:

...

c) a magyar nyelvterület és a Kárpát-medence néphagyományaira épülő művészeti **tevékenység ellátása, (?)**

...

j) **a fenti célok érdekében megyei és Kárpát-medencei hálózatok, kirendeltségek működtetése. (?)**

**Vö: 78/E. § - népi kézműves alkotóház
Hagyományok Háza hálózata?**

Tervek – kérdések – válaszok

Létező és **tervezett** intézményi hálózatok:

a) országos közművelődési

b) Kárpát-medencei népfőiskolai

c) Kárpát-medencei „hagyományok házai”

1. Kell-e mindhárom?

NEM!

2. Lesz-e mindháromra pénz?

NEM!

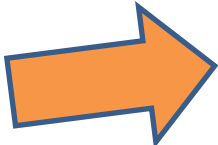

3. Melyik(ek)nek lesz prioritása?

b) & c)

ÖSSZEGZÉS:

Paradigmaváltásaink

1. Kettős értékvtás:

- közművelődés retorikailag: *közösségi művelődés*
valójában: **közösségfejlesztés**
(miért nem tiltakoznak a közösségfejlesztők? → **morális deficit!**)
- a (helyi) kultúra teljessége szűkített szolgáltatások (7/1-4)
alkotmányos aggályok!

2. Szakmai/„személyzeti” váltás (*diszkrét káderpolitikai technika is*) népművelő/művelődésszervező közösségsszervező(-fejlesztő)

3. Kettős (területi és szakmai) intézménytípus-váltás:

- „művelődési házak”
- járási-területi központok,
 - népfőiskolák,
 - népi kézműves alkotóházak

A HELYZET EGYETLEN ALAPKÉRDÉSE:

"Mi lesz azokkal, akik a professzionálissá vált tevékenységet – a népművelést – főfoglalkozásúként űzik?

De kialakult-e a professzió?

A politika 'szolgáló lánya' szakmaként megáll-e a lábán?

Van-e szakma, vagy **a politika cselédjeként**

– cselédkultúrával – továbbszolgálunk?

Megőrizzük értékeink között

az engedelmességet, várjuk 'új urainktól'

a parancsot és sorsunk jobbrafordulását

– vagy végre felemeljük fejünk,

s kísérletet teszünk önmagunk definiálására."

(Bárkányi Júlia: [Jövő nélkül?](#) (utóregzések)

In: 360° - Közművelődés Csongrád megyében. 1990/1.)

„Két út van előttem, melyiken induljak?”

1.

**A zsákutca végén:
feloldódás a népfőiskolák
és/vagy
a „hagyományok házai” hálózatában**

2. **érdekorientált cselekvés:**

Mottó:

„Mért legyek én tisztességes?

Kiterítenek úgyis!

Mért ne legyek tisztességes!

Kiterítenek úgyis.”

(József Attila)

0. feltétel: *intakt (politikailag, pénzügyileg és személyileg független) érdekvédő!*

Érdek-	Szándék	Képesség
-artikuláció	1.	2.
-érvényesítés	4.	3.

(Papp Zsolt nyomán)

MIT KÍVÁN A KÖZMŰVELŐDÉS?

1. Nyilvános szakmai viták során vizsgáljuk újra az 1997. évi CXL tv. és végrehajtási rendelete 2017. évi módosításait, és szakmai konszenzussal véglegesítsék!
2. Kompetens, egymásra épülő BA és MA közművelődési(!) szakemberképzést!
3. Legalább a közoktatás szerinti béreket!
4. A Nemzeti Művelődési Intézet (NMI) – szakmai vita és konszenzus nyomán minisztériumi rendeletben szabályozott – közművelődési funkciójú költségvetési intézményként működjön és lássa el feladatait!
5. Az NMI megyei irodáinak 2010 előtti jogi és szakmai státusának és funkcióinak visszaállítását, vagy legalább a levéltári hálózat mintájára történő működést!
6. Az NKA kerüljön vissza az országgyűlés hatásköre alá, továbbá Bizottságát és Szakmai Kollégiumait a korábbi módon – a szakmai szervezetek delegáltjaiból – állítsák össze!
7. Tiszta profilú – média, turizmus és sportfeladatok nélküli – közművelődési intézményeket, amelyeket csak közgyűjteményi intézményekkel lehet közös szervezetbe összevonni!
8. Nyilvános és transzparens szakfelügyeletet – kizárólag közművelődési szakképzettséggel!
9. Politika-független művelődéstudományi műhelyek és kutatások finanszírozását!
10. A Bessenyei-díj eredeti céllal és keretek szerinti visszaállítását!
11. Dokumentumvásárlási keret létrehozását!
12. Normatíva biztosítását a képzési rendelet megvalósulásához!